

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1. การลดลงของพื้นที่สีเขียวภายในเขตชุมชนเมืองนครราชสีมา

จากการศึกษาจากแผนที่ของกรมการผังเมืองประกอบภาพถ่ายทางอากาศจะเห็นว่าพื้นที่สีเขียวภายในเขตชุมชนเมืองนครราชสีมาในช่วง 3 เวลา ที่ได้แก่ ปี 2532, 2538 และ 2542 นั้นพื้นที่ว่างและพื้นที่เกษตรกรรมของเมืองนั้นลดลงโดยในปี 2532 พื้นที่ว่างและพื้นที่เกษตรกรรมของเมืองมีสัดส่วนต่อพื้นที่เมืองในปี 2532 เป็นสัดส่วนร้อยละ 84:16 เป็นสัดส่วนร้อยละ 75:25 ในปี 2538 และเป็นสัดส่วนร้อยละ 70:30 ในปี 2542 ที่แสดงให้เห็นถึงการลดลงของพื้นที่ว่างและพื้นที่เกษตรกรรมที่ลดลงในทุก ๆ ช่วงเวลา อันแสดงผลถึงการขยายตัวของเมืองที่มีการบุกรุกพื้นที่ว่างภายในเมืองโดยเขตที่มีความเข้มข้นของการบุกรุกมากที่สุดจะอยู่ภายในเขตเทศบาลและพื้นที่รอบ ๆ โดยเทศบาลนครนครราชสีมาเป็นพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของการก่อสร้างมากที่สุดเมื่อดูจากสถิติการขออนุญาตก่อสร้างในแต่ละปี ภายใต้ปัจจัยทางด้านกายภาพอันเป็นผลมาจากศักยภาพของเมืองที่เป็นที่ตั้งที่มีความเหมาะสมในด้านการคมนาคมขนส่งการเป็นเมืองผ่านไปเพื่อเดินทางไปภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ต้องผ่านโครงข่ายการคมนาคมของจังหวัด นอกจากนี้ยังมีปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจสังคม อันเนื่องมาจากการเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างจากหน้าที่การเป็นเมืองหลักที่มีเมืองบริวารรอบ ๆ อันได้แก่ สุรินทร์ บุรีรัมย์ ชัยภูมิที่มาใช้บริการทางด้านการค้าของเมืองรวมทั้งการเป็นเมืองที่สามารถเชื่อมต่อกับโครงการชายฝั่งทะเลตะวันออกที่สามารถส่งสินค้าและวัตถุดิบจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยไม่ต้องผ่านกรุงเทพมหานคร ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้เมืองนครราชสีมา เป็นเมืองที่จะต้องมีการเติบโตในอนาคต และมีแนวโน้มว่าการลดลงของพื้นที่ว่างและพื้นที่เกษตรกรรมของเมืองจะลดลง

6.2. ปัญหาของพื้นที่สีเขียวภายในพื้นที่ศึกษา

ด้วยสภาพการเติบโตของเมืองในปัจจุบันภายใต้ปัจจัยการผลักดันในด้านนโยบาย เศรษฐกิจการเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค นั้นมีผลทำให้พื้นที่สีเขียวลดลงและปัจจุบันพบว่าพื้นที่สีเขียวของเมืองมีปัญหาในด้านของพื้นที่สีเขียวประเภทสวนสาธารณะนั้นในปัจจุบันพบว่า พื้นที่สวนสาธารณะภายในพื้นที่ศึกษาขาดแคลน โดยหากนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานพบว่าภายในเขตเมืองต้องจัดหาพื้นที่สวนสาธารณะในเมืองทุกเทศบาลยกเว้นเทศบาลตำบลขามทะเลสอ และบริเวณพื้นที่ที่ไม่มีสวนสาธารณะให้บริการเลยได้แก่เทศบาลตำบลโคกกรวดที่ภายในเขตเทศบาลไม่มีสวนสาธารณะในทุกๆระดับ ในขณะที่เทศบาลนครนครราชสีมา และเทศบาลตำบลจอหอ สวนสาธารณะ เป็นสวนที่มีขนาดเล็ก และขาดสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวน และจากการประมาณการตัวเลขที่ต้องจัดหาพื้นที่สวนสาธารณะ โดยเทียบจากเกณฑ์พื้นที่สวนสาธารณะ 2 ตารางเมตร ต่อประชากร 1 คนในเขตเมืองพบว่าในปี 2551 เทศบาลนครนครราชสีมาต้องจัดหาพื้นที่สวนสาธารณะ จำนวน 300,506 ตารางเมตร เทศบาลตำบลโคกกรวดต้องจัดหาจำนวน 19,396 ตารางเมตร เทศบาลตำบลจอหอต้องจัดหาพื้นที่สวนจำนวน 30,972 ตารางเมตร สำหรับการกระจายตัวของพื้นที่สวนสาธารณะนั้นมีกระจุกตัวของสวนขนาดเล็กในพื้นที่คูเมืองเดิมรอบ ๆ เขตเมืองเก่าเท่านั้น ส่วนที่เหลือกระจายอยู่เป็นจุดเล็ก ๆ ภายในเขตเทศบาลตำบลจอหอเท่านั้น

ส่วนพื้นที่ว่างและเกษตรกรรมของเมืองนั้นพบว่าพื้นที่เกษตรกรรมของเมืองนั้นลดลงทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุของการขยายตัวของเมืองโดยพื้นที่ที่คาดว่าจะเมืองน่าจะขยายตัวมากที่สุดได้แก่ ทางด้านทิศเหนือของเมืองเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำและเป็นเส้นทางคมนาคมเส้นทางที่สำคัญส่วนอีกทางด้านหนึ่งเป็นทางด้านทิศตะวันตกของเมือง เนื่องจากเป็นเส้นทางคมนาคมสายสำคัญของเมือง

6.3. ความต้องการพื้นที่สีเขียวของชุมชนเมืองนครราชสีมา

จากการศึกษาความต้องการพื้นที่สีเขียวของชุมชนเมืองนครราชสีมาพบว่าจากการออกแบบสอบถามความคิดเห็นจะเห็นว่าประชากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวภายในชุมชนทั้ง 4 ชุมชน เห็นว่าเมืองขาดธรรมชาติร้อยละ 57.58 โดยเฉพาะเทศบาลนครราชสีมาเห็นว่าภายในเมืองยังมีธรรมชาติเมืองขาดธรรมชาติถึงร้อยละ 80 ส่วนเทศบาลที่เห็นว่าภายในเมืองยังมีธรรมชาติอยู่มากนั้นได้แก่ เทศบาลขามทะเลสอส่วนอีก 2 เทศบาลอยู่ในระดับปานกลาง ที่สะท้อนให้เห็นว่าในเขตเทศบาลนครราชสีมาเป็นชุมชนที่มีธรรมชาติลดลงมากที่สุดโดยทั้งนี้รวมกับสภาพทางด้านกายภาพที่ปรากฏอยู่ที่ได้แก่ความหนาแน่นของประชากรที่มีสูงกว่าชุมชนอื่น ๆ ราคาที่ดินที่สูงกว่าเทศบาลอื่น ๆ รวมทั้งการขออนุญาตก่อสร้างอาคารที่มีปริมาณมากที่สุดด้วย รวมถึงการเป็นศูนย์กลางการเมืองการปกครองที่เป็นข้อกีดกันทางด้านกายภาพ ในขณะที่เทศบาลขามทะเลสอเป็นเพียงชุมชนบริการทางด้านเกษตรกรรมไม่มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญผ่านเข้ามาในชุมชนเหมือนอีก 2 เทศบาล คือเทศบาลจอหอ กับเทศบาลโคกกรวด ที่ความเป็นธรรมชาติของทั้งสองชุมชนที่ประชาชนเห็นว่าเริ่มลดลง ทั้งนี้สาเหตุมาจากการลดลงของที่ว่างและพื้นที่เกษตรกรรมนั่นเอง

อย่างไรก็ตามพื้นที่สำหรับพื้นที่สวนสาธารณะอันเป็นพื้นที่ที่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุดประชาชนมีความคิดเห็นภายในชุมชนมีพื้นที่ดังกล่าวไม่เพียงพอร้อยละ 71.72 เห็นว่าเพียงพอร้อยละ 28.28 โดยส่วนใหญ่เคยไปใช้สวนสาธารณะร้อยละ 56.23 และไม่เคยไปใช้ร้อยละ 43.72 สวนที่เคยไปใช้เคยไปนั่งพักผ่อนมากที่สุด ในขณะที่ส่วนที่ไม่เคยไปใช้ เนื่องจากสาเหตุใกล้บ้าน มีข้อกีดกันบางประการสำหรับเทศบาลตำบลขามทะเลสอที่สวนสาธารณะขนาดใหญ่ไม่เคยไปใช้สวนสาธารณะเพราะเห็นว่าไม่มีความจำเป็น ถึงร้อยละ 26.53 ซึ่งทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากภายในชุมชนมีความใกล้ชิดกับธรรมชาติที่มีพื้นที่เมืองอยู่ใกล้กับธรรมชาติมากกว่าชุมชนอื่น ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการพื้นที่สีเขียวของคนในชุมชนนั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของการใช้ที่ดิน และในส่วนเรื่องข้อจำกัดของพื้นที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะนั้นด้านพื้นที่เป็นอุปสรรคมากที่สุดในขณะที่หากต้องการมีสวนใกล้บ้านแล้วต้องการมีสวนในระดับละแวกบ้านมากที่สุดทั้งนี้อาจจะมาจากสาเหตุที่ความสะดวกในการเข้าถึงและความสะดวกในการใช้บริการเนื่องจากอยู่ใกล้บ้าน

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับที่โล่งว่างอื่น ๆ ในส่วนของการปลูกต้นไม้สองข้างทางนั้นส่วนใหญ่ต้องการให้ร่มเงา และเพื่อความสวยงามตามลำดับ และประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะนำพื้นที่ว่างภายในโรงเรียนมาพัฒนาเป็นพื้นที่พักผ่อนแต่ไม่เห็นด้วยที่จะนำพื้นที่ว่างภายในวัดมาพัฒนาเป็นพื้นที่พักผ่อนทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความห่วงหาพันธุะดีลิตีของสถานที่ที่มีความผูกพันและนับถือมาช้านาน และไม่ต้องทำให้มีการรบกวนสถานที่อันควรเคารพนั้น ส่วนการพัฒนาสาธาณะนั้นเห็นว่าควรเพิ่มมาตรการป้องกันการทำลายและส่งเสริมให้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเรื่องการรักษาความสะอาดที่แสดงให้เห็นว่าประชาชนเริ่มมองเห็นความสำคัญในเรื่องการรักษาลำน้ำมากขึ้น

บทสรุปในด้านความต้องการของประชาชนในเรื่องของพื้นที่สีเขียวนั้น จะเห็นได้ว่าประชาชนมองเห็นความสำคัญของพื้นที่สีเขียวของเมืองมากยิ่งขึ้น โดยเห็นได้จากการให้ความคิดเห็นที่มีความต้องการสวนสาธารณะภายในเมือง รวมถึงการใส่ใจในสภาพแวดล้อมที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกต้นไม้ริมทางเดินที่ต้องการให้ร่มเงาที่แสดงถึงความร่มรื่นของเมืองที่สะท้อนถึงการต้องการที่จะอยู่ใกล้ธรรมชาติและอยากเห็นเมืองมีความสวยงามเป็นระเบียบ นอกจากนั้นสวนสาธารณะที่ประชาชนต้องการเป็นส่วนในระดับละแวกบ้านและระดับย่านมากที่สุดโดยความต้องการดังกล่าวน่าจะมาจากสวนในระดับละแวกบ้านนั้นมีความสะดวกในการเข้าถึงได้มากกว่า ในขณะที่สวนในระดับย่านมีอุปกรณ์เครื่องเล่นที่ครบครัน

จากความต้องการและปัญหาของพื้นที่สีเขียวสรุปแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเป็น 3 แนวทางได้แก่

1. การค้นหาที่ว่างเพื่อการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะ
2. การปรับปรุงพื้นที่สวนสาธารณะเดิมที่มีอยู่

3. การเพิ่มพื้นที่สีเขียวภายในที่ว่างของเมือง ที่ได้แก่ การปลูกต้นไม้เพื่อให้อากาศตามแนวถนน แนวแถบรถไฟ การอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมของเมืองและการพัฒนาพื้นที่ธรรมชาติเพื่อการอนุรักษ์

6.4. ข้อเสนอแนะการพัฒนา

จากแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวของชุมชนด้วยวิธีการดังที่กล่าวมานั้นจะเป็นแนวทางที่จะนำไปใช้ได้กับเมืองนครราชสีมา อย่างไรก็ตามในการพัฒนาพื้นที่ตามแนวทางดังกล่าวนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายในการพัฒนา การพัฒนานั้นจึงจะเกิดประสิทธิภาพ และในส่วนของพัฒนาพื้นที่สีเขียวในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะการพัฒนาพื้นที่ดังต่อไปนี้

6.4.1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาพื้นที่สวนสาธารณะในเขตเมืองนครราชสีมา โดยมีแนวคิดการจัดหาพื้นที่สวนสาธารณะในเขตเมืองเพิ่มเติม ให้มีพื้นที่มากกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อให้มีความสมดุลระหว่างปริมาณของประชากรต่อพื้นที่สวนสาธารณะของเมือง การเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะนั้นนอกจากการเพิ่มด้วยการค้นหาที่ว่างเพื่อนำมาพัฒนาแล้วยังสามารถกระทำได้อีกหลายวิธีอาทิเช่น

- โดยการจัดซื้อโดยใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน
- โดยการแลกเปลี่ยนที่ดินที่ไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในเมืองให้ย้ายออกไป และเปลี่ยนให้เป็นพื้นที่สวนสาธารณะแทนซึ่งถือเป็นการพัฒนาเมืองอีกอย่างหนึ่งอีกด้วย
- โดยการขอบริจาคจากภาคเอกชนทั้งในรูปของการขอบริจาคที่ดินผืนใหญ่ และการร่วมมือกันบริจาค
- การใช้มาตรการทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่สีเขียวมีดังต่อไปนี้

1. การปรับปรุงฟื้นฟูเมือง (Urban Renewal) การฟื้นฟูเมืองเป็นวิธีการทางผังเมืองที่นำมาใช้ในการพัฒนาส่วนหนึ่งของเมืองที่เสื่อมโทรม ให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจ มีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นรวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชนด้วย โดยการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองมีเป้าหมายเพื่อการเพิ่มที่โล่งสาธารณะในพื้นที่ที่มีการพัฒนาโดยพื้นที่นั้นเน้นพื้นที่เสื่อมโทรมที่ต้องการพัฒนาใหม่ เช่น พื้นที่บริเวณเรือนจำของเมืองที่รอบ ๆ มีชุมชนของผู้มีรายน้อยและเรือนจำนี้จะมีการขยายออกไปอยู่นอกเมืองดังนั้นพื้นที่บริเวณนี้จึงควรมีการวางแผนการใช้ที่ดินเบื้องต้นให้มีการพัฒนาชุมชนเพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี โดยการปรับปรุงพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นพื้นที่เปิดโล่งของเมือง พร้อมกับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่รอบ ๆ ชุมชนไปด้วย

พื้นที่บริเวณ เรือนจำกลางนครราชสีมาอยู่ภายในชุมชนเมืองเก่าทางด้านภายในเขตคูเมืองเดิมฝั่งทางด้านประตูพลล้าน มีพื้นที่ประมาณ 39 ไร่ บริเวณดังกล่าวปัจจุบันใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เหมาะสมกับเมืองเนื่องจากลักษณะทางด้านกายภาพของพื้นที่มีผลทำให้ความน่าอยู่และความสง่างามของเมืองลดลง ประกอบกับเรือนจำแห่งนี้ไม่สามารถขยายตัวได้อีกต่อไปในเชิงกายภาพพื้นที่ ทางสำนักผังเมืองได้เสนอให้ย้ายเรือนจำไปอยู่ในพื้นที่ที่กว้างขวางและห่างไกลชุมชน คือนพื้นที่ดังกล่าวให้กับเมืองเพื่อการพัฒนาทางด้านสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์เมือง โดยศักยภาพของพื้นที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นสวนสาธารณะในระดับละแวกบ้านหรือพื้นที่ลานโล่งเอนกประสงค์เพื่อประกอบกิจกรรมทางด้านประเพณีและวัฒนธรรมเมือง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความสะดวกเป็นอย่างมากในการเข้าถึง การพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวนอกจากจะเพิ่มพื้นที่สีเขียวยังเป็นการเสริมสร้างภูมิทัศน์และความงามให้กับพื้นที่ชุมชนเมืองอีกด้วย

2. พระราชบัญญัติการผังเมือง 2518 พระราชบัญญัติการผังเมืองยังเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกันการจัดสภาพแวดล้อมเมืองโดยให้ความสำคัญกับคน กิจกรรม และพื้นที่ว่างในเมืองให้มีความสมดุล และเป็นเมืองที่น่าอยู่ กฎหมายผังเมืองฉบับแรกของไทยคือ พระราชบัญญัติการผังเมืองและชนบท 2495 ต่อมา

ได้ประกาศพระราชบัญญัติการผังเมือง 2518 ขึ้นใช้แทนพระราชบัญญัติการผังเมืองและชนบท 2495 และมีการแก้ไขพระราชบัญญัติการผังเมืองฉบับที่ 2 (พ.ศ.2525) และฉบับที่ 3 (พ.ศ.2535)

ในการจัดทำผังเมืองจะมี 2 ลักษณะคือผังเมืองรวม และผังเมืองเฉพาะ ซึ่งในผังดังกล่าวจะมีการกำหนดแนวเขตพื้นที่ว่าง ส่วนสาธารณะของเมืองให้เหมาะสมกับจำนวนประชากรของเมืองที่จะมาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ว่าง และในการบังคับใช้ผังเมืองรวม ยังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการทำผังไปสู่การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น ทำให้มีการอนุมัติการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่ตรงกับผังเมืองรวม เช่น มีการสร้างอาคารพาณิชย์ในเขตพื้นที่สีเขียวเป็นต้น ส่วนการบังคับใช้ผังเมืองเฉพาะครอบคลุมกฎหมายอื่น ๆ และมีลักษณะบังคับมาก ดังจะเห็นได้จาก

มาตรา 45 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดรายละเอียดของข้อกำหนดต่าง ๆ รวมทั้งหกเกณฑ์และวิธีปฏิบัติ

มาตรา 46 บรรดาข้อบัญญัติ หรือเทศบัญญัติซึ่งออกโดยกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง กฎหมายว่าด้วยการควบคุมสุสาน และฌาปนสถาน หรือกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์อื่น ๆ ที่ใช้บังคับในท้องที่ ซึ่งขัดแย้งกับกฎกระทรวงที่ออกตาม มาตรา 45 ให้ใช้กฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 45 แทน

นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการผังเมือง ยังเป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่วางแผนจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างเมืองกับชนบทหรือการจัดระบบความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมเมืองกับสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะในหลักการของกฎหมายผังเมืองนั้นเป็นการจัดวางและดำเนินการในบริเวณเมือง และบริเวณที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างและพัฒนาพื้นที่เมืองให้มีสุขลักษณะความสะอาดสบายความเป็นระเบียบความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินความปลอดภัยของประชาชน สำหรับส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สีเขียวนั้นจะเป็นพื้นที่เกษตรกรรม และแทนด้วยสีเขียว และที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การกำหนดให้ที่โล่งประเภทนันทนาการ และการพักผ่อน ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518 เป็นการสงวนที่โล่งหรือพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับเมืองโดยเป้าหมายของพื้นที่อยู่ภายในเขตผังเมืองรวม

3.พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร 2522

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร 2522 เป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นส่วนช่วยเสริมให้กฎหมายผังเมือง ดำเนินการได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของแผนผังที่วางไว้ได้ดียิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ว่า “ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการควบคุมเกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัยการสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร” และมาตรา 12 บัญญัติให้ถือเอาหลักการของกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองเป็นหลัก ถ้าหากว่าในการออกกฎหมายลำดับรอง ตามกฎหมายควบคุมอาคารขัดแย้งกับกฎหมายผังเมือง ในกรณีการกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนเมืองพื้นที่สีเขียวในชนบทนั้น แม้ตามกฎหมายควบคุมอาคารก็ให้ถือตามกฎหมายผังเมืองเป็นหลัก แต่อย่างไรก็ตามในทางการปฏิบัตินั้นแม้ตามกฎหมายผังเมืองจะสามารถควบคุมการเติบโตของเมือง โดยการใช้วิธีจำแนกการใช้ประเภทที่ดินแต่ก็มีปัญหาในระดับปฏิบัติ เพราะกลไกของการบังคับกฎหมายมีผลในทางปฏิบัติน้อยกว่ากฎหมายควบคุมอาคาร หรือในบางกรณีกฎหมายผังเมืองไม่อาจจะลงไปกำหนดในรายละเอียดได้เพียงพอ ด้วยเหตุดังกล่าวในการควบคุมความเจริญเติบโตของเมืองเพื่อต้องการที่จะลดปัญหาผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม มาตราการกฎหมายควบคุมอาคารสามารถใช้แก้ปัญหาดังกล่าวได้ มีผลรวดเร็วและมากกว่ากฎหมายผังเมือง

การออกข้อกำหนดเกี่ยวกับอาคาร

อาคารที่ก่อสร้างในเมืองควรมีส่วนช่วยให้เมืองเกิดความเป็นระเบียบ มีการออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่สวยงามและช่วยเพิ่มที่ว่างในเมือง ซึ่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารขนาดใหญ่ได้กำหนดให้มีที่ว่างด้านหน้าอาคารไม่น้อยกว่า 12 เมตร และต้องมีถนนรอบอาคารกว้างไม่น้อยกว่า 6 เมตร โดยที่ว่างหรือถนนรอบอาคารนั้น เทศบัญญัติเทศบาลนครราชสีมาเรื่องควบคุมอาคารพ.ศ 2541 กำหนดให้อาคารที่พักอาศัยแต่ละหลังให้มีที่ว่างอยู่ในพื้นที่ 30 % ส่วนอาคารพาณิชย์, โรงงานอาคารสาธารณะและอาคารซึ่งไม่ได้เป็นที่พักให้มีที่ว่างอยู่ในพื้นที่ 10% แต่ถ้าใช้เป็นที่พักอาศัยด้วยให้มีที่ว่างอยู่ในพื้นที่ 30% ของพื้นที่ ห้องแถว, ตึกแถว อาคารพาณิชย์โรงงานและอาคารสาธารณะจะต้องมีที่ว่างโดยปราศจากสิ่งปกคลุมเป็นทางเดินด้านหลังอาคารได้ถึงกัน กว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร โดยให้แสดงเขตดังกล่าวให้ปรากฏด้วย เว้นแต่ เขตอาคารด้านหลังอยู่ติดกับทางสาธารณะ แต่ถ้าทางสาธารณะนั้นกว้างไม่ถึง 4 เมตร ต้องเว้นด้านหลังอาคารกว้าง 2 เมตร ในกรณีที่อาคารหันหลังเข้าหากัน จะต้องเว้นทางเดินด้านหลังไม่น้อยกว่า 4 เมตร นอกจากนี้หากข้อกำหนดดังกล่าวสามารถกำหนดเงื่อนไขที่จูงใจเจ้าของอาคารให้เว้นพื้นที่ไว้สำหรับสาธารณะได้ เช่น การกำหนดระยะถอยร่นของอาคาร จากเขตทางให้มีระยะเท่ากัน ตลอดแนวถนนทั้งสาย เจ้าของอาคารซึ่งเปิดที่ว่างในที่ดินให้กับสาธารณะ การปลูกสร้างอาคารจะได้รับผลตอบแทนโดยสามารถก่อสร้างอาคารที่มีพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดินได้สูงขึ้น (Floor Area ratio) การกำหนดในลักษณะนี้เป็นการสร้างแรงจูงใจที่มีผลทำให้เกิดการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเมืองได้

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร 2522 และข้อกำหนดเกี่ยวกับอาคารนั้นจะเห็นได้ว่ามีเป้าหมายเพื่อการเพิ่มที่โล่งสาธารณะหน้าอาคาร และเป็นการพัฒนาคุณภาพที่ดีของที่อยู่อาศัย โดยพื้นที่อาคารนั้นเป็นการพัฒนาของภาคเอกชน

4. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดิน

ข้อกำหนดการจัดสรรที่ดิน 2535 (ปว.286) หมวด 10 ว่าด้วยสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะที่จำเป็นกล่าวคือผู้จัดสรรจะต้องกันพื้นที่จัดทำสนามกีฬาหรือสวนสาธารณะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ 1 แห่ง โดยคำนวณจากร้อยละ 5 ของพื้นที่ที่จัดจำหน่าย การกันพื้นที่และการจัดทำสนามกีฬาหรือสวนสาธารณะดังกล่าว จะต้องอยู่ในบริเวณพื้นที่อันเป็นศูนย์กลางของที่ดินจัดสรร ทั้งต้องมีขนาดรูปแปลงที่เหมาะสมสะดวกแก่การใช้สอย และไม่อนุญาตให้แบ่งเป็นแปลงย่อย เว้นแต่การกันพื้นที่แต่ละแห่งไว้ไม่เกิน 3 ไร่ สำหรับข้อกำหนดการจัดสรรที่ดินนี้จะเป็นการประกันสาธารณูปโภคในโครงการพักอาศัย โดยเป้าหมายของพื้นที่จะเป็นบ้านจัดสรรที่เป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของเมืองได้อีกแนวทางหนึ่ง

โดยส่วนรวมแล้วการใช้มาตรการทางด้านกฎหมายเหล่านี้จะเป็นการเพิ่มพื้นที่ของเมืองกฎหมายแต่ละฉบับมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันแต่ทั้งหมดก็เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน แต่อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัตินั้นบางครั้งก็มีการหลีกเลี่ยงกฎหมายอันทำให้การใช้กฎหมายไม่ได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนั้น ๆ ที่ไม่ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

สำหรับในส่วนของการจัดสร้างสวนสาธารณะในเขตเมืองนั้นในส่วนของพื้นที่ที่มีอยู่แล้วและเป็นพื้นที่ของทางราชการที่มีศักยภาพสามารถจัดสร้างได้ในพื้นที่ที่ค้นพบนั้นเสนอแนะให้มีการจัดทำโครงการจัดสร้างสวนต่าง ๆ ดังนี้

- โครงการจัดสร้างสวนสาธารณะบึงห้วยทะเล โดยที่ตั้งของพื้นที่เป็นบริเวณที่ว่างภายในบึงห้วยทะเลที่มีพื้นที่ว่างประมาณ 120 ไร่ พื้นที่บริเวณดังกล่าวสามารถนำมาพัฒนาเป็นพื้นที่สวนสาธารณะในระดับเมืองได้ดี เนื่องจากมีขนาดพื้นที่ขนาดใหญ่ และอยู่ไม่ห่างจากชุมชน รวมทั้งเป็นพื้นที่ที่มีการคาดว่าจะการเติบโตของเมืองจะมีแนวโน้มไปตามทิศทางนี้ด้วยประกอบกับในปัจจุบันพื้นที่ที่อยู่ใกล้ชุมชนที่อยู่อาศัยชุมชนห้วยทะเล และยังมีสภาพทางด้านภูมิทัศน์ที่มีน้ำเป็นองค์ประกอบอีกด้วย โดยเสนอแนะให้มีการจัดสร้างสวนสาธารณะขนาดใหญ่ของเมืองที่สามารถรองรับประชากรทางทิศใต้และตะวันออกของเมือง ที่ความน่าจะเป็น

การเพิ่มพื้นที่สีเขียวของเมือง ,เพิ่มพื้นที่ประกอบกิจกรรมของเมือง หน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ เทศบาลนคร นครราชสีมา เนื่องจากการก่อสร้างขนาดใหญ่จึงควรบรรจุอยู่ในแผนระยะปานกลาง 10-20 ปี

- โครงการจัดสร้างสวนสาธารณะธรรมโนราห์ ที่เป็นพื้นที่ว่างที่ตั้งอยู่ภายในเทศบาลตำบล โคกกรวดที่มีพื้นที่ประมาณ 5 ไร่ อยู่ติดกับชุมชนริมโนราห์ และชุมชนดอนแก้ว ปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวเป็นหนองน้ำสาธารณะที่มีพื้นที่ว่างภายในรอบ ๆ สระน้ำ เป็นพื้นที่ของทางราชการที่มีผู้เข้ามาใช้ประโยชน์ในการจับปลาเท่านั้น ด้วยที่ตั้งที่อยู่ใกล้ชุมชนที่คาดว่าจะมีการเข้ามาใช้ประโยชน์ นอกจากนั้นยังเป็นการเพิ่มพื้นที่นันทนาการให้แก่เมืองและเป็นการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมของเมือง โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ หน่วยงานเทศบาลตำบลโคกกรวด

- โครงการจัดสร้างสวนสาธารณะบริเวณสถานีรถไฟนครราชสีมา โดยพื้นที่ดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่มีพื้นที่ประมาณ 5 ไร่ เนื่องจากเป็นพื้นที่ว่างที่อยู่ใกล้กับชุมชนถนนมุขมนตรี ที่คาดว่าจะเอื้อประโยชน์แก่ชุมชนได้เป็นอย่างดีโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ เทศบาลนครนครราชสีมา ร่วมกับการรถไฟแห่งประเทศไทย เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้ชุมชนจึงควรจัดสร้างในแผนระยะสั้น 5 ปี

- โครงการจัดสร้างสวนสาธารณะบริเวณสถานีรถไฟชุมทางถนนจิระ สถานีดังกล่าวอยู่ใกล้กับชุมชนเบญจรงค์ และชุมชนราชนิกุล พื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ว่างที่อยู่ภายในสถานีรถไฟชุมทางถนนจิระ หากมีการจัดสร้างพื้นที่บริเวณนี้คาดว่าจะทำให้เพิ่มพื้นที่สีเขียวและสามารถให้บริการประชาชนด้านพื้นที่พักผ่อนครอบครัวในชุมชนถนนเบญจรงค์ และชุมชนราชนิกุล

6.4.2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพของที่ว่าง

- การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ภายในสวนสาธารณะเดิม โดยสวนสาธารณะที่มีอยู่ทั้งหมดในเขตชุมชนนั้น เสนอแนะให้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6.1 แสดงสิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรปรับปรุงซ่อมแซมเพิ่มเติม

ชื่อสวนสาธารณะ	สิ่งอำนวยความสะดวก		
	มีแต่ไม่สมบูรณ์	มีแต่ไม่เพียงพอ	ไม่มีแต่ควรจะมี
สวนหนองคู	-เก้าอี้นั่งพัก -สนามเล่นเด็ก -บริเวณที่พัก	-ไฟฟ้าส่องสว่าง -ต้นไม้ให้ร่มเงา -แปลงไม้ดอก	- ถังขยะ - ศาลาพักผ่อน - ห้องน้ำ
สวนอนุสรณ์สถาน	-ถังขยะ	-ไฟฟ้าส่องสว่าง	-สนามเล่นเด็ก -ศาลาพักผ่อน -ป้ายบอกชื่อสวน -ห้องน้ำ
สวนเฉลิมพระเกียรติ	-ถังขยะ		-สนามเล่นเด็ก -ไฟฟ้าส่องสว่าง
สวนตลาดเทศบาล 6		-แปลงไม้ดอก -แปลงไม้ประดับ	-ไฟฟ้าส่องสว่าง -เก้าอี้นั่งพัก -ถังขยะ
สวนหน้าวัดสูงจอหอ	-แปลงไม้ประดับ	-เก้าอี้นั่งพัก -ต้นไม้ให้ร่มเงา	-ถังขยะ -ไฟฟ้าส่องสว่าง
สวนหน้ากองร้อยอาสา	-แปลงไม้ประดับ	-เก้าอี้นั่งพัก -ต้นไม้ให้ร่มเงา	-ถังขยะ -ไฟฟ้าส่องสว่าง

● โครงการปรับปรุงคุณภาพสวนสาธารณะในเมืองนครราชสีมา โดยสวนสาธารณะในเมืองนครราชสีมา ที่มีการใช้สอยในปัจจุบัน เป็นสวนสาธารณะของชุมชน คือเปิดให้ประชาชนเข้าไปใช้อย่างอิสระ แต่ส่วนใหญ่สวนมักเป็นสวนขนาดเล็ก ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ได้แก่ สวนอนุสรณ์สถาน สวนเฉลิมพระเกียรติ สวนหน้าวัดอีสาน สวนประตูไชยณรงค์ ในเทศบาลนครนครราชสีมา สวนหน้าวัดสูงจอหอ สวนหน้ากองร้อยอาสา ในเทศบาลตำบลจอหอ สวนหนองคูในเทศบาลตำบลขามทะเลสอ สวนสาธารณะที่กล่าวมานั้น บางส่วนยังไม่ได้รับการออกแบบวางผัง รายละเอียด สิ่งประกอบภายในสวนมีปัญหาด้านการจัดการความนิยมในการใช้จากประชาชน ที่แตกต่างกัน ควรได้รับการปรับปรุงคุณภาพของสวนรวมทั้งการจัดการให้มีประสิทธิภาพตอบสนองความต้องการตามมาตรฐานของการวางผังสวนสาธารณะ เช่น สวนพักผ่อน อย่างสงบ ส่วนสุขภาพ ส่วนออกกำลังกาย หน่วยงานที่รับผิดชอบควรดูแลจัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามส่วนที่พึงมีอีกทั้งควรมีการออกแบบวางผังพืชพรรณ การสร้างบรรยากาศในการพักผ่อนให้ร่มรื่นสดชื่น

● ที่ว่างสาธารณะในบริเวณเขตแหล่งโบราณสถาน, โบราณคดี คูน้ำ โดยเมืองนครราชสีมา เป็นเมืองโบราณที่มีประวัติความเป็นมายาวนานบริเวณพื้นที่โบราณสถาน คูน้ำสามารถนำมาพัฒนาพื้นที่บริเวณเหล่านี้ เป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองบริเวณเหล่านั้นได้แก่

แหล่งโบราณสถาน	ลักษณะ	อายุสมัย	สภาพที่ว่าง
อนุสรณ์สถานท้าวสุรนารี	อนุสรณ์สถาน	รัตนโกสินทร์	ได้รับการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบอย่างสวยงาม
ประตูชุมพล	อนุสรณ์สถาน	อยุธยา	ได้รับการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบอย่างสวยงาม
ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง	อนุสรณ์สถาน	อยุธยา	ยังไม่มีมีการปรับตกแต่งบริเวณ
วัดพระนารายณ์มหาราช	อนุสาวรีย์ พระอุโบสถ	อยุธยา	ยังไม่มีมีการปรับตกแต่งบริเวณ
กำแพงเมืองโคราช	แนวกำแพงเมืองโบราณ	อยุธยา	
พิพิธภัณฑสถานมหาธีรวงศ์	โบราณวัตถุ	อยุธยา	ยังไม่ได้มีการตกแต่งภายในพื้นที่
วัดศาลาลอย	อนุสรณ์สถาน	รัตนโกสินทร์	ยังไม่ได้มีการตกแต่งภายในพื้นที่

ที่มา:จากการศึกษา

พื้นที่โบราณสถานเหล่านี้ควรปรับปรุงสถานที่ด้วยการตกแต่งบริเวณปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้มีความน่าเข้าไปเที่ยวชมเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว และส่งเสริมให้คนในพื้นที่เข้าไปใช้พื้นที่โบราณสถานเหล่านั้น

● ที่ว่างภายในศาสนสถานในเมืองนครราชสีมา วัดในเขตเมืองนครราชสีมาทั้งหมดมี แห่ง โดยตำแหน่งของวัดเหล่านี้ค่อนข้างได้เปรียบ เพราะการกระจายอยู่ทุกแหล่งชุมชน เป็นหน่วยพื้นที่สาธารณะที่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด แต่เดิมวัดเป็นทั้งแหล่งการศึกษา แหล่งพื้นที่นันทนาการ แหล่งพักผ่อนหย่อนใจ แหล่งสงบจิตใจ แต่ในปัจจุบันสิ่งเหล่านี้จางหายไป การจะเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับเมืองนั้น วัดยังถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพแห่งหนึ่ง โดยการสนับสนุนให้ปลูกต้นไม้ในวัดแบ่งเขตพุทธาวาส สังฆาวาส และฆราวาส ให้แยกออกจากกัน โดยให้ตอบสนองต่อการใช้สอยของชุมชนที่ไม่มีผลกระทบต่อความสวยงาม ที่น่าจะเป็นการฟื้นฟูด้านสังคม ความเป็นชุมชน รวมทั้งการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้แก่ชุมชน

● ที่ว่างภายในสถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาที่มีอยู่ภายในเขตชุมชนมีทั้งหมด แห่ง จากการวิเคราะห์ศักยภาพพบว่า มีสถาบันการศึกษาทั้งหมด 18 แห่ง ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นพื้นที่พักผ่อน โดยเป็นสถาบันที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมาก การเพิ่มพื้นที่สีเขียวควรคำนึงถึงสถาบันการ

ศึกษาโดยปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสถาบันให้ร่มรื่น และคล่องตัวในการเข้ามาใช้ เพื่อการนันทนาการจาก สาธารณะ โดยการส่งเสริมให้เป็นสถานศึกษาสีเขียว ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชพรรณร่มรื่น เปิดโอกาส ให้มีการเข้ามาใช้ในพื้นที่ทั้งนันทนาการแบบสงบ และแบบคึกคัก การออกกำลังกายตลอดจนกิจกรรมกึ่ง นันทนาการในเวลาหยุดราชการ หรือวันหยุดพร้อมทั้งส่งเสริมให้โรงเรียนจัดทำแผนงานด้านการบริการ สาธารณะ โดยการจัดตั้งอำนวยความสะดวก เชิงนันทนาการตามสมควร อาทิเช่น น้ำดื่ม ห้องน้ำ ที่จอดรถ สนามกีฬา ออกกำลังกายสวนสุขภาพแก่ชุมชน โดยจะเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและพื้นที่นันทนาการให้แก่ เมือง

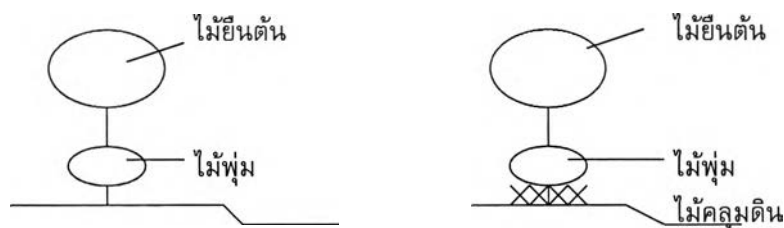
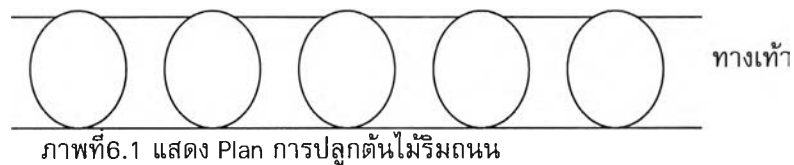
- ที่ว่างภายในสถาบันราชการ ที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวที่ส่งเสริมการพักผ่อน ได้ มีทั้งหมด 10 แห่งที่กระจายอยู่ภายในเขตเทศบาลทั้ง 3 แห่ง ที่สามารถเข้าไปใช้พื้นที่ได้ การส่งเสริมให้ เกิดแรงจูงใจการเข้ามาใช้พื้นที่ได้แก่ การจัดมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพักผ่อนอันได้แก่ การจัดตกแต่ง บริเวณให้มีที่นั่งพัก และการจัดทำทางออกกำลังกายและสนามกีฬา

6.4.2. ข้อเสนอแนะการวางผังพืชพรรณในเขตเมืองนครราชสีมา เพื่อเป็นการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทาง กายภาพของเมืองจึงควรมีการวางผังพืชพรรณของเมืองเพื่อประโยชน์ด้านการฟื้นฟูคุณภาพชีวิต ความสวย งามบนถนนสายต่าง ๆ ในชุมชน โดยการปลูกต้นไม้เพื่อช่วยป้องกันเสียงมลภาวะ ฝุ่นละออง ช่วยเสริมสร้าง ภูมิทัศน์บริเวณที่มีคุณค่าด้านธรรมชาติ

ถนนสายต่างในเมืองนครราชสีมาหากจะมีการปลูกพืชพรรณในแต่ละถนนนั้นควรขึ้นอยู่กับ ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมเมือง การใช้ที่ดินแวดล้อมของแต่ละถนน และความสวยงาม สุนทรียภาพใน การสัญจรเป็นการป้องกันมลภาวะและมลทัศน์ทางตา ตลอดจนการให้ ร่มเงาแก่ทางสัญจรทางเท้า

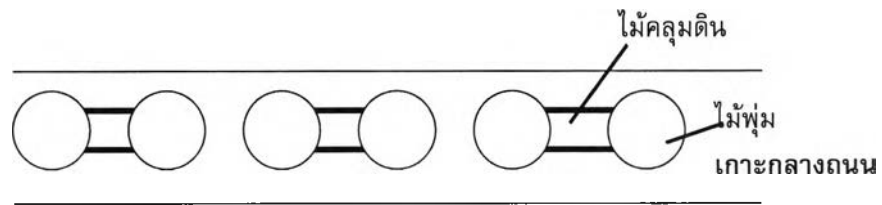
กลุ่มพรรณไม้ที่ส่งเสริมให้ปลูกได้แก่ กลุ่มพรรณไม้ใหญ่ให้ร่มเงาที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกใน เมือง ดูแลรักษาง่าย ทนต่อสภาวะ ไม่สร้างปัญหาด้านการจัดการ การรักษาความสะอาด เช่น ไม่มียาง กิ่งไม้ เปราะง่าย ใบร่วงน้อย ตลอดจนกลุ่มพันธุ์ไม้พุ่มเพื่อปลูกเป็นแนวเขตทาง ใช้ในการกั้นแบ่งเขตเพื่อประโยชน์ ในการให้ร่มเงาทางเท้า ทางสัญจรเป็นการส่งเสริมทางเท้า และแนะนำให้ปลูกดังต่อไปนี้

-กลุ่มของถนนเส้นทางหลักของเมือง อันได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 ถนนมิตรภาพ ถนน สุรนารายณ์ เนื่องจากเป็นถนนสายหลักในการคมนาคมขนส่ง โดยสภาพของถนนเป็นถนนที่มีขอบทางกว้าง ประมาณ 8 เมตร เนื่องจากเป็นถนนที่มีการจราจรคับคั่ง จึงแนะนำให้ปลูกไม้ใน 2 ระดับ สำหรับถนนเส้น หลักนี้

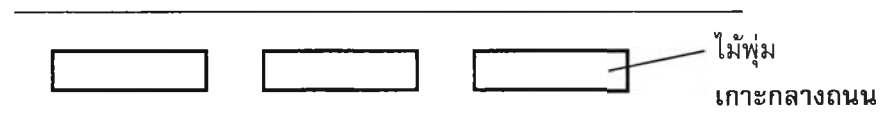

ภาพที่ 6.2 แสดงการปลูกไม้ริมถนนทางเท้าสายหลักของเมือง

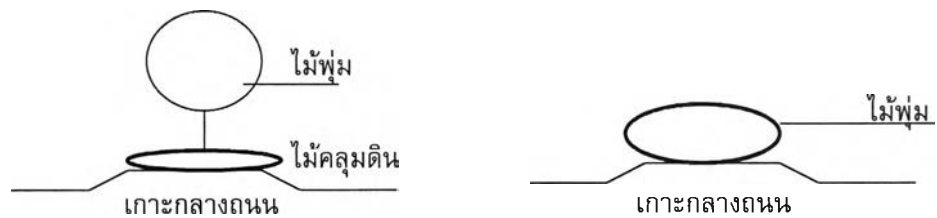

ภาพที่ 6.3 แสดงการปลูกต้นไม้เกาะกลางถนน 1

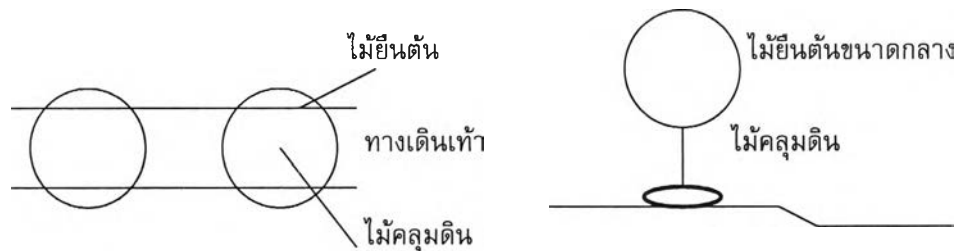

ภาพที่ 6.4 แสดงการปลูกต้นไม้เกาะกลางถนน 2.

ภาพที่ 6.5 แสดงการปลูกต้นไม้เกาะกลางถนน

-ตามแนวถนนสุรนารี ถนนมุขมนตรี ถนนอัษฎางค์ เสนอแนะให้ปลูกไม้ตามแนวถนนดังนี้

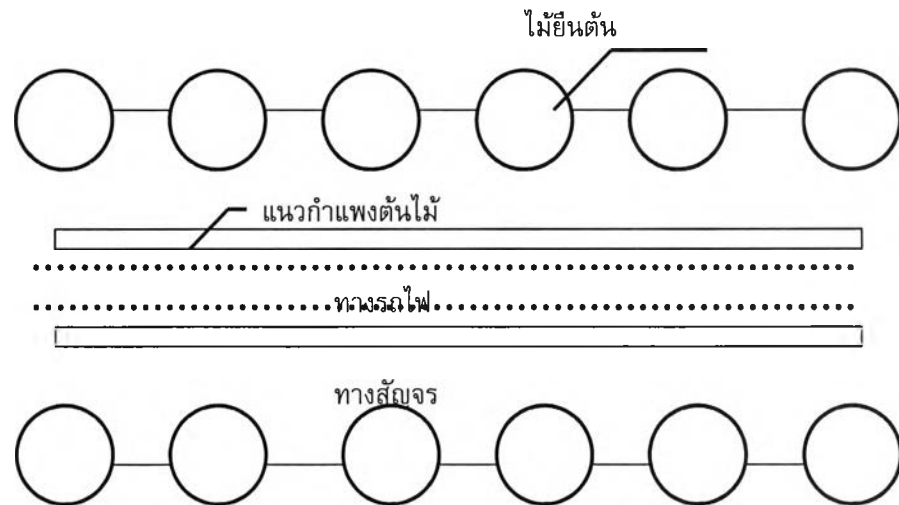

ภาพที่ 6.6 แสดงการปลูกต้นไม้ตามแนวทางเดินเท้าในถนนสายรอง

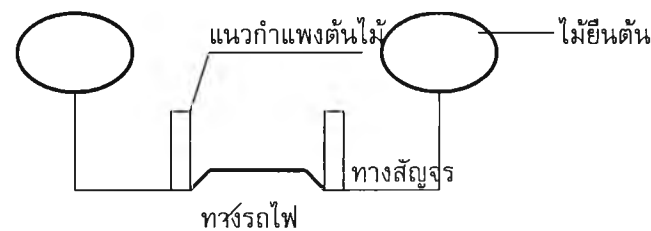
ส่วนในแนวถนนสายที่มีทางเดินแคบน้อยกว่า 4 เมตรที่ได้แก่ ถนนในเขตเมืองเก่านั้นไม่ควรมีการปลูกต้นไม้ตามแนวถนนเนื่องจากจะทำให้เกิดการกีดขวางตามแนวถนนแต่อาจประดับตกแต่งด้วยกะบะต้นไม้หรือไม้กระถางตาม มุมหรือแยกที่สำคัญ อันได้แก่ แยกหน้าโรงเรียนเมืองหรือหน้าศาลากลางจังหวัดควรมีการนำกระถางต้นไม้มาตั้งเพื่อเพิ่มความสวยงามและสภาพแวดล้อมที่ดี

การปลูกต้นไม้ตามแนวที่ว่างของทางรถไฟ

พื้นที่ว่างริมทางรถไฟที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นตามแนวเขตทางมีที่ว่างที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวโดยเสนอแนะให้มีการปลูกต้นไม้ ในช่วงที่มีความยาวและแคบส่วนบริเวณที่มีศักยภาพนำมาพัฒนาเป็นพื้นที่พักผ่อนและอยู่ใกล้ชุมชนสามารถนำมาพัฒนาเป็นพื้นที่พักผ่อนของเมืองได้ดังนี้

ภาพที่ 6.8 แสดงการปลูกต้นไม้ตามแนวริมทางรถไฟ

ภาพที่ 6.9 ภาพแสดงการปลูกต้นไม้ริมทางรถไฟ

และในส่วนในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนานำมาเป็นพื้นที่พักผ่อนมีอยู่ 3 บริเวณ ได้แก่ สีแยกถนนสีบศิริ บริเวณพื้นที่ที่เกี่ยวข้องสถานีรถไฟนครราชสีมา และบริเวณสถานีรถไฟชุมทางถนนจิระ

6.4.3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้นโยบายของท้องถิ่น เป็นการวางเป้าหมายการพัฒนาที่จะนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เมืองกลายเป็นเมืองสีเขียวในระยะเวลา 3 ช่วงเวลา (30 ปี) ที่มีการวางเป้าหมายดังนี้

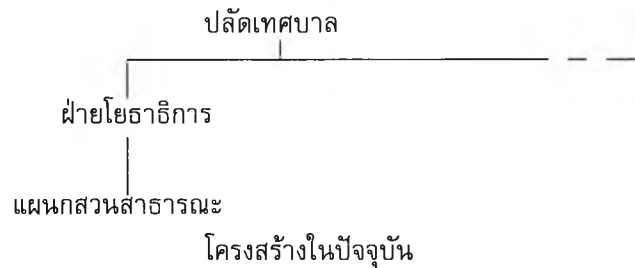
- เป้าหมายเมืองสีเขียวนครราชสีมาในแผน ปี 2545-2555

- การปรับปรุงสวนสาธารณะเดิมที่มีอยู่

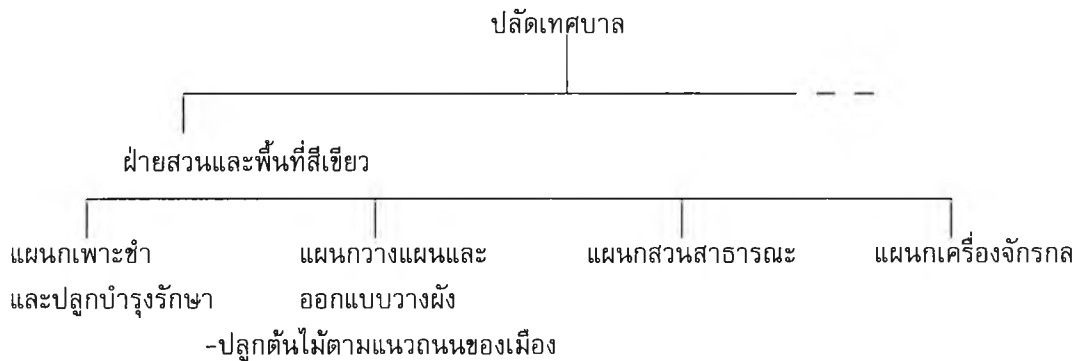
- การสร้างสวนสาธารณะและปรับปรุงที่ว่างของเมืองในเขตพื้นที่ที่ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วนอันได้แก่ พื้นที่ในเขตเมืองที่มีการใช้ที่ดินหนาแน่นสูงที่อยู่ภายในคูเมืองเดิม และพื้นที่ โดยรอบไนร์คมี ประมาณ 1 กิโลเมตร

-การจัดทำแผนร่วมกันระหว่างเทศบาลกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโดยเป็นการร่วมมือกันที่จะทำให้เกิดความเป็นไปได้ในการพัฒนา โดยเฉพาะหน่วยงานที่เป็นเจ้าของพื้นที่ที่มีที่ว่างภายในสำนักงาน

-จัดตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ “พื้นที่สีเขียว” เพื่อเร่งรัดการดำเนินงานให้เป็นผลโดยการเสนอแนะให้แยกตัวเป็นเอกเทศจากฝ่ายโยธาธิการมาเป็นฝ่ายสวนและพื้นที่สีเขียว

เสนอให้แยกออกมาดังนี้

- เป้าหมายเมืองสีเขียวนครราชสีมา ปี 2556-2565

-ปลูกต้นไม้ให้สีสรรกับเมือง

-ดำเนินการโครงการพิเศษเพื่อให้โครงสร้างที่แข็งแรงต่างในเมืองดูนุ่มนวลได้แก่ เสาไฟฟ้า

สะพานลอยและผนังตึก

-รณรงค์ขอความร่วมมือกับภาคเอกชนให้มีการสร้างพื้นที่สีเขียวภายในเมืองที่อยู่อาศัย และ

บริเวณหน้าอาคาร

-การเพิ่มความเขียวชอุ่มในการจัดสวนโดยอาจทำเป็นสวนเฉพาะ เช่น สวนพฤกษศาสตร์ สวน

เด็กเล่นประเภทผจญภัย

- เป้าหมายเมืองสีเขียวนครราชสีมา ปี 2566-2575

-ใช้เครื่องจักรกลแทนแรงงานคน

-สร้างร่มเงาให้เชื่อมต่อกันทั้งเมือง

-เพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

-การขึ้นทะเบียนไม้ยืนต้น

-ออกกฎหมายคุ้มครองต้นไม้และพื้นที่สีเขียวในท้องถิ่น

นอกจากนั้นอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นให้มีการควบคุมการถมดินในการก่อสร้างโดยการควบคุมการถมดินที่มีความสูงเกินกว่า 50 ซม. หรือพื้นที่ใดหากต้องการถมดินเพื่อการใด ๆ ก็ตามต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานท้องถิ่นที่รับรองว่าไม่ถมท่างน้ำ หรือขีดขวางการไหลของน้ำตามธรรมชาติ

จากการศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวของชุมชนเมืองนครราชสีมา นั้นพบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการนำมาพิจารณาทั้งหมดดังต่อไปนี้

1. การใช้ประโยชน์ที่ดินของเมือง (Land Use) ที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการพัฒนาพื้นที่สีเขียว เนื่องจากทรัพยากรดินมีความสำคัญกับการพัฒนาพัฒนาพื้นที่สีเขียวในแง่ของที่ว่า จะต้องนำมาพัฒนาเป็นสวนสาธารณะหรือพื้นที่สีเขียวประเภทอื่น ๆ รวมทั้งความหนาแน่นของการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีผลต่อการใช้พื้นที่สีเขียว เนื่องจากว่าหากพื้นที่ใดมีความหนาแน่นของการอยู่อาศัยของประชากรสูงพื้นที่บริเวณนั้นก็มีความต้องการพื้นที่สีเขียวพื้นที่ว่างของเมืองตามมาด้วยแต่ในขณะที่กิจกรรมของพื้นที่ที่มีความเข้มข้นในการใช้พื้นที่พื้นที่ว่างที่จะนำมาพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวก็จะหาไม่มี เนื่องจากการใช้ที่ดินจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในด้านอื่นมากกว่าทั้งนี้เป็นเพราะความจำเป็นของมนุษย์นั้นจะต้องการปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิตมากกว่า ซึ่งในปัจจัย 4 นั้นอันดับที่มีความจำเป็นมากที่สุดก็เป็นเรื่องของที่อยู่อาศัยความเพียงพอในการดำรงชีพด้านอาหารและที่พักอาศัยเป็นความจำเป็นที่เร่งด่วนมากที่สุดในชีวิตดังนั้นหากว่าเมืองใดก็ตามที่ยังไม่มีความอยู่ดีกินดีทางด้านเศรษฐกิจแล้วจะคิดถึงปัจจัยในด้านอื่น ๆ น้อยในขณะที่ภาวะชีวิตที่ต้องแข่งขัน เช่นนั้นคนส่วนใหญ่ก็ถึงคุณภาพชีวิตในด้านอื่น แต่เมื่อเวลาผ่านไปแล้วเมื่อการดิ้นรนในสภาพสังคมเหนียวล้าทำให้ทราบถึงความจำเป็นที่ต้องมีปัจจัยด้านอื่น ๆ เข้ามาในชีวิตต้องการที่อยู่กับธรรมชาติ แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาต้องมีการเตรียมพื้นที่เนื่องจากว่าหากการพัฒนาไม่ได้เห็นความสำคัญตั้งแต่เริ่มต้นการพัฒนาแล้วจะทำให้ไม่มีพื้นที่ว่างที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมพัฒนาพื้นที่ดิน อย่างไรก็ตามการพัฒนาหากพิจารณาจากความหนาแน่นของการใช้ที่ดินแล้วจะเห็นว่าการพัฒนาพื้นที่สีเขียวสามารถแบ่งการพัฒนาออกเป็น 3 เขตที่ได้แก่

-เขตที่ต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ที่ได้แก่ พื้นที่ที่มีการใช้ที่ดินอย่างหนาแน่นของเมืองอันได้แก่ เขตเมืองเดิมที่มีการใช้ที่ดินอย่างหนาแน่นและเข้มข้น และรอบ ๆ คูเมืองเดิมประมาณ 1 กิโลเมตรพื้นที่บริเวณเหล่านี้เป็นพื้นที่ที่มีการใช้ที่ดินอย่างเข้มข้นที่หาที่ว่างได้ยากในการนำมาพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวแต่เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญของเมืองที่เป็นศูนย์รวมกิจกรรมทั้งทางด้านเศรษฐกิจและภาคราชการรวมทั้งเป็นเขตพื้นที่ที่มีผู้อยู่อาศัยอยู่อย่างหนาแน่นที่ต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

-เขตที่ต้องพัฒนา เป็นพื้นที่ที่อยู่รอบ ๆ เทศบาลนคร และในเขตเทศบาลอื่น ๆ ที่มีคนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากที่ได้แก่บริเวณภายในชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด การเคหะแห่งชาติ ชุมชนสีบศิริ เทศบาลตำบลจอหอ

-เขตเตรียมการเป็นเขตพื้นที่ที่ต้องเตรียมการพัฒนาพื้นที่สีเขียวของเมืองเอาไว้ล่วงหน้า เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่แนวการขยายตัวของเมืองที่คาดว่าจะมีการขยายตัวสูง อันได้แก่ พื้นที่ทางด้านทิศเหนือของเมืองและทางด้านทิศใต้ไปตามแนวถนนโชคชัย-นครราชสีมา ที่พื้นที่เหล่านี้ยังมีพื้นที่ว่างที่จะนำมาพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวทั้งพื้นที่ที่เป็นพื้นที่สีเขียวในรูปแบบของสวนสาธารณะและรูปแบบของพื้นที่สีเขียวอื่น ๆ โดยมีการเตรียมการพัฒนาเป็นขั้นตอนนับตั้งแต่การวางผังพื้นที่เมืองที่รับผิดชอบโดยหน่วยงานท้องถิ่นมีการเตรียมการในเรื่องของการปลูกต้นไม้ตามแนวถนนตั้งแต่การตัดถนนของเมืองโดยกันพื้นที่ส่วนหนึ่งของทางเดินเท้าไว้เพื่อเป็นที่ว่างไว้สำหรับเป็นทางสัญจรด้วยเท้าและการปลูกต้นไม้ตามแนวถนนส่วนพื้นที่เมืองในส่วนอื่น ๆ ต้องมีกันพื้นที่เมืองไว้เป็นที่ว่าง ซึ่งต้องอาศัยมาตรการทางด้านกฎหมายเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยพื้นที่เมืองใน 1 ตารางกิโลเมตรควรมีพื้นที่ว่างในพื้นที่อย่างน้อย 5 ไร่ ที่อาจเป็นพื้นที่ของทางราชการหรือพื้นที่ที่หน่วยงานของท้องถิ่นจัดทำ

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่ซึ่งจะเกี่ยวข้องผูกพันกับการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่ ความผูกพันทางสังคม กิจกรรมประจำวัน สภาพการอยู่กิน ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเหล่านี้เป็นลักษณะทางนิเวศวิทยาสังคมที่มีผลต่อการกำหนดการพัฒนาพื้นที่สีเขียวของ

เมืองซึ่งในบางครั้งในหลาย ๆ พื้นที่ที่อยู่ใกล้เคียงกันอาจจะพัฒนาไม่เหมือนกันทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นปัจจัยกำหนดการพัฒนา

อย่างไรก็ตามสภาพความเป็นไปได้ในการพัฒนา จะสามารถปฏิบัติได้นั้นต้องประกอบไปด้วยปัจจัยหลัก ๆ 3 ประการ

-คนหมายถึงผู้ปฏิบัติการ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ที่จะปฏิบัติงานในภาคสนามภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ได้ตามสมควรแต่อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่ผู้ปฏิบัติงานในภาคสนามนั้นไม่ได้เป็นผู้ที่มีความรู้เฉพาะทาง จึงไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง นอกเสียจากผู้ปฏิบัติในบางส่วนซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานมานานสามารถลองผิดลองถูกกับงานจนค้นพบวิธีปฏิบัติเฉพาะตัว

-เงิน หมายถึงงบประมาณ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการดำเนินงานทุกระดับ เนื่องจากการปฏิบัติงานนั้นต้องมีปัจจัยต่างๆ ในการดำเนินงานที่ต้องใช้งบประมาณในการเป็นตัวดำเนินงาน งบประมาณนี้จะถูกกำหนดโดยกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่เป็นผู้บริหารเท่านั้นดังนั้นหากต้องมีการวางแผนงานในเรื่องใด ๆ ก็ตามควรมีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เข้าไปมีส่วนพิจารณาการใช้งบประมาณนั้นด้วยเพื่อให้การใช้งบประมาณที่เกิดประสิทธิภาพและเกิดผลตอบแทนที่คุ้มค่า

-การจัดการ หมายถึงการจัดการในหน่วยงานและการบริหารในหน่วยงาน โดยผู้จัดการเหล่านั้นส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับนโยบายของเมืองที่ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการวางแผนมีความรู้ในการดำเนินการตามขั้นตอนในเรื่องที่จะดำเนินการที่จะเป็นการลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การเลือกคนให้เหมาะสมกับงาน รวมถึงการเอาใจใส่ในเรื่องของการพยายามพัฒนานโยบายในส่วนที่ตัวเองรับ

ที่ในสภาพความเป็นจริงในสภาพการณ์ปัจจุบัน ผู้ที่มีอำนาจในการจัดการในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานของรัฐ ที่อาจมีผลทำให้การปฏิบัติงานนั้นอาจมีความล่าช้า แต่อย่างไรก็ตามในบางส่วที่มีงบประมาณที่ชัดเจนอาจจัดให้เอกชนที่มีศักยภาพในการปฏิบัติงานเข้ามาร่วมด้วยก็ได้